Sanda Golopenţia-Eretescu – 80

Cu bucurie și cu emoție am alcătuit acest grupaj, încercând să fim părtași la evenimentul ocazionat de aniversarea Doamnei Prof. univ. dr. Sanda Golopenția-Eretescu. Un model de dăruire spre aspirațiile care o călăuzesc și de generozitate desăvârșită, Sanda Golopenția-Eretescu s-a dedicat efortului nemăsurat de a face cunoscută cultura română pe meridianele lumii, cu precădere în Statele Unite. Cu o apetență remarcabilă pentru spații de gândire și de cercetare interdisciplinare, ea oferă un model al savantului care îmbină munca riguroasă cu finețea filigranului împletit în poezia straiului de odinioară („rochia rară, brodată de o romîncă din Donbass”[1] – p. 429) și în icoana gândului numit Ștefania și Anton. A dezvăluit, cu pasiune, din slovele tainice ale stihurilor străbune, împlinind, printre altele, un proiect de cunoaștere a descântecelor de dragoste românești prin intermediul unui *site*, a unei baze de date, *Romanian Love Charms*, cu traducere în engleză pentru a facilita accesul la acest patrimoniu inegalabil, acest efort fiind o activitate aparte față de cursurile din cadrul Catedrei de studii franceze predate la Universitatea Brown, Providence.

De altfel, în lista de publicații pe care ne-a pus-o la dispoziție, Doamna Sanda Golopenția-Eretescu sintetizează astfel domeniile științifice pe care se structurează scrierile sale:

A. Activitatea Școlii sociologice din București, Literatură, Publicistică (1982–);
B. Pragmatică, Sociolingvistică, Teorie literară și Studii culturale (1971–);
C. Gramatică transformațională (1967–1978);
D. Poetică și Semiotică (1961–);
E. Antropologie culturală și Folclor (1961–);
F. Lingvistică structurală (fonologie și gramatică, 1959–1966);
G. Literatură (eseuri, memorialistică, proze scurte).

Paginile inserate în grupajul dedicat autoarei cărții *Limba descântecelor* evidențiază câteva dintre multiplele sale preocupări de cercetare, abordate de semnatarii celor 15 contribuții în consonanță cu propriul lor parcurs tematic.

Le mulțumim specialiștilor de anvergură exegetică pentru că au acceptat invitația noastră la colaborare!

*

Câteva frânturi din propriile-i destăinuiri constituie cea mai elocventă prezentare a unor segmente din activitatea Doamnei Sanda Golopenția-Eretescu:

[1] Citatele sunt din Sanda Golopenția, *Bulevardele vieții*, București, Editura Spandugino, 2018.

BDD-A31300 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:03:43 UTC)

„N-am încetat nicio clipă să consider că poziția mea intelectuală are ca centru cultura românească. (...). În momentul în care am plecat, la 40 de ani, am considerat că este timpul să mă gândesc la a acționa din toate puterile. (...). Scrisul a fost un mijloc de supraviețuire. Au fost momente când am scris în fiecare săptămână câte un eseu și când am avut impresia că româna și scrisul fac parte integrantă din existența mea. Plecarea a fost pentru mulți dintre noi prilej de întărire a scrisului în română și de acțiune românească, pe care nu le avusesem în țară" (516).

*

„Preocuparea mea de bază rămâne lingvistica. Am evoluat, încă din România, de la lingvistica structurală «pură» spre gramatică transformațională și de aici spre filosofia limbajului, acte de vorbire și semiotică. Mă interesează deopotrivă instituțiile de vorbire ale satelor românești, ale comunităților românești din SUA, și cele puse în lumină de literatură" (713).

*

„Mă interesează descântatul din câteva mari serii de motive. În primul rând, sunt câștigată de caracterul cosmic al descântatului de dragoste în cultura populară românească. Cu soluțiile lui amintind de psihanaliză și de marea lirică de dragoste a culturilor monumentale, dar și a *Cântării cântărilor*, descântecul de dragoste românesc, pentru care am construit, cu sprijinul informaticienilor de la Universitatea Brown, o bază de date (*Romanian Love Charms*) i-a impresionat de altfel pe toți tinerii americani cu care am lucrat. Descântecul în general mă interesează apoi ca text complex, oscilând între indicații scenice de ritual magic (amintind de didascaliile teatrale, de care m-am ocupat destul de sistematic) și formule asumate de descântătoare sau recitate în numele persoanei descântate. În sfârșit, descântecul mă interesează lingvistic (prin conservarea, aș putea spune cvasi –mumificarea în cadrul lui a unor cuvinte vechi, care au dispărut din uz, dar și, poate mai ales, prin actele de instituire semiotică a unor acțiuni noi, în care unui gest sau unei rostiri li se atribuie o funcție pe care nu o au în limba de toate zilele)" (673–674).

*

„Limba română este limba minții noastre. A o vorbi sporind-o, cu bucuria de a formula gândind, de a gândi formulând, și de a o face bine, este privilegiul nostru de vorbitori nativi. Au făcut-o, înaintea noastră, generații de țărani și învățați, creatorii s-au recrutat și dintre unii, și dintre ceilalți. Aici departe, mă bucură zile în șir, tot atât de mult ca lectura unei poezii înalte, reflecția la cuvinte sau expresii primite moștenire pentru simplul fapt că m-am născut și am trăit cea mai mare parte a vieții în România" (729).

*

La mulți ani, stimată Doamnă Sanda Golopenția-Eretescu!

În numele redacției revistei „Philologica Jassyensia",
Ofelia ICHIM

Institutul de Filologie Română „A. Philippide",
Academia Română, Filiala Iași,
România

BDD-A31300 © 2020 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:03:43 UTC)